

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bewustzijn over infectiepreventie in de ouderenzorg is gegroeid

Wel is meer praktijkgerichte scholing nodig

Beeld: © ANP / Frank Muller

De coronapandemie heeft duidelijk gemaakt dat infectiepreventie essentieel is voor het verlenen van goede en veilige zorg. Zeker in de verpleging en verzorging. Het gaat om de zorg voor oudere cliënten, die vaak kwetsbaar zijn. Mede hierom is infectiepreventie een speerpunt in het [Beleidsprogramma pandemische paraatheid](#). Ook de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) onderstreept het belang van goede infectiepreventie. Eerder keek de inspectie naar [infectiepreventie in de verpleeghuiszorg](#).

De inspectie toetste in 2022 bij ieder regulier inspectiebezoek aan aanbieders van verpleging, verzorging en thuiszorg (VVT). De resultaten van 23 bezoeken aan verpleeghuizen en 23 bezoeken aan aanbieders van wijkverpleging zijn geanalyseerd. Deze factsheet geeft een overzicht van wat de inspectie ziet. De inspectie kijkt naar twee normen:

1. Zorgverleners passen handhygiëne toe zoals beschreven in de [WIP-richtlijn handhygiëne](#)
2. Zorgverleners gebruiken persoonlijke beschermingsmiddelen zoals staat beschreven in de [hygiënerichtlijn van het RIVM](#).

Via deze normen toetst de inspectie of de basisrichtlijnen rondom infectiepreventie worden nageleefd. Zo ontstaat er een beeld van de kwaliteit van infectiepreventie bij een zorgaanbieder. De inspectie had tijdens de bezoeken ook aandacht voor de rol van bestuurders. Zij zijn verantwoordelijk voor de juiste kennis, kunde en materialen van hun medewerkers.

Wat ziet de inspectie?

Handhygiëne

Wat gaat goed?

De handen van zorgverleners zijn vrij van sieraden en onderarmen zijn onbedekt.

Wat moet beter?

Kennis over handhygiëne: veel zorgverleners weten niet goed in welke situaties handhygiëne moet worden toegepast.

Voorzieningen voor handhygiëne zoals zeppompjes, zijn onvoldoende aanwezig.

Hoe is de situatie in de wijkverpleging?

Omdat er in de wijkverpleging zorg wordt geleverd in de thuissituatie van de cliënt, kunnen zorgverleners er niet op rekenen dat de juiste voorzieningen aanwezig zijn. Het is belangrijk dat de zorgaanbieder in de wijkverpleging vooraf contact heeft met de cliënt over de benodigde voorzieningen. Bijvoorbeeld over de aanwezigheid van een zeppompje en een schone handdoek voor de zorgverlener. Daarnaast moet de zorgaanbieder ervoor zorgen dat zorgverleners voldoende desinfectiemiddel bij zich hebben, als dit niet bij de cliënt aanwezig is.

Hoe is de situatie in de verpleeghuiszorg?

Er is een vooruitgang in de aanwezigheid van de voorzieningen voor handhygiëne in de intramurale zorg. Papieren handdoekjes, handzeep en pedaalemmers zijn nu veelal aanwezig. Wel moet de kennis over wanneer handhygiëne moet worden toegepast nog verbeteren.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Wat gaat goed?

Medewerkers hebben persoonlijke beschermingsmiddelen bij zich.

Wat moet beter?

In de wijkverpleging hebben zorgverleners nog niet altijd voldoende kennis over hoe zij persoonlijke beschermingsmiddelen moeten gebruiken. Er zijn ook regelmatig geen protocollen aanwezig. Ook weten zorgverleners niet waar zij terecht kunnen met vragen over infectiepreventie.

In de verpleeghuiszorg is onduidelijk waar medewerkers binnen hun organisatie terecht kunnen met vragen over infectiepreventie.

Hoe is de situatie in de wijkverpleging?

Persoonlijke beschermingsmiddelen zijn in de meeste gevallen op het kantoor van zorgaanbieders aanwezig. Toch hebben zorgverleners deze middelen niet altijd bij zich. Bij kleinere organisaties die werken met ZZP'ers, komt het voor dat medewerkers zelf verantwoordelijk zijn voor het meenemen van persoonlijke beschermingsmiddelen. De inspectie vindt dat zorgaanbieders verantwoordelijk zijn voor veilige zorg, omdat zij een contract hebben

met de cliënt. Dat betekent ook dat de zorgaanbieder verantwoordelijk is voor het verstrekken van persoonlijke beschermingsmiddelen aan ZZP'ers. De inspectie spreekt aanbieders van wijkverpleging hierop aan. Dit geldt ook voor de kennis over het op de juiste manier gebruiken van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Hoe is de situatie in de verpleeghuiszorg?

Zoals ook uit eerder toezicht bleek, blijft het borgen en op peil houden van kennis over infectiepreventie een aandachtspunt. Het is belangrijk dat organisaties een centraal punt hebben waar medewerkers terecht kunnen met vragen over infectiepreventie. Een infectiepreventie-commissie helpt daarbij.

Het moet beter; wie doet wat?

De basis voor goede infectiepreventie ligt in het correct toepassen van handhygiëne. De inspectie ziet dat het in de VVT steeds beter gaat op dit onderdeel, maar dat er ook nog ruimte is voor verbetering. Als alle zorgverleners handhygiëne correct toepassen, is er al heel veel gewonnen. Dat geldt ook voor het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen. Het niet of verkeerd gebruiken hiervan heeft direct gevolgen voor de kwaliteit en veiligheid van de zorg.

Wat kunnen zorgaanbieders doen?

- > Zorg voor voldoende en de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen.
- > Zorg voor meer kennis bij medewerkers. Bijvoorbeeld via een infectiepreventie-commissie of aandachtsvelder infectiepreventie.
- > Sluit je aan, of vraag informatie op bij het [Regionale Zorgnetwerk Antibioticaresistentie](#) in jouw regio.

Wat kunnen zorgverleners doen?

- > Pas altijd de [vijf momenten van handhygiëne](#) toe.
- > Lees de [tips en trucs voor schone handen](#).
- > Gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen en doe dat op de juiste manier. Kijk hiervoor bijvoorbeeld op [Vilans](#) of [Kennisplein Zorg voor Beter](#).
- > Vraag je leidinggevende bij wie je terecht kunt binnen de organisatie met vragen over infectiepreventie.